

Täysistunto

Torstai 23.11.2017 klo 16.00—19.30

2.3. Suullinen kysymys poikien ja tyttöjen oppimiseroista (Johanna Karimäki vihr)

Suullinen kysymys SKT 163/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana, edustaja Karimäki.

Keskustelu

16.36 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Lasten oikeuksien päivänä saimme huolestuttavia Pisa-tuloksia. Peruskoululaisten taitoja mittaavassa Pisa-tutkimuksessa tyttöjen ja poikien oppimiserot repesivät yhteistoiminnallisessa ongelmanratkaisussa suuremmiksi kuin missään muussa yli 50 vertailumaassa. Pojat menestyivät selvästi tyttöjä huonommin. Pojat ovat menestyneet tyttöjä huonommin myös aiemmissa lukutaitoa ja luonnontieteiden osaamista mittaavissa Pisa-testeissä. Joka 8:s poika ei osaa peruskoulun jälkeen kunnolla lukea. Ero tyttöjen ja poikien lukutaidossa on OECD-maiden suurin.

Hallitus on leikannut, heikentänyt varhaiskasvatusta, peruskoulua, ammatillista koulutusta, ja tämä on lisännyt poikien syrjäytymistä. Teidän leikkurinne on osunut jokaiseen portaaseen varhaiskasvatuksesta yliopistoihin. Kysynkin ministeri Grahn-Laasoselta: [Puhemies koputtaa] mitä hallitus tekee ja mihin toimiin aikoo ryhtyä [Puhemies koputtaa] parantaakseen poikien koulutietä ja kaventaakseen sukupuolten välisiä oppimiseroja?

16.37 **Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla julkistettiin Pisa-tutkimuksessa uusi sisältöalue, joka oli yhteistoiminnallinen ongelmanratkaisu, ja isossa kuvassa voidaan jälleen olla ylpeitä suomalaisista nuorista ja heidän opettajistaan, eli suomalaiset nuoret sijoittuivat sinne parhaimpien kärkeen. Mutta se, mikä tässä nousi esille, on huoli, joka on noussut myös aiemmissa mittauksissa, ja se aivan oikein tuli tässä esitetyksi, eli huoli pojista.

Tyttöjen ja poikien oppimiserot Suomessa ovat maailman suurimpia, eli meidän tytöt pärjäävät todella hyvin ja pojat jäävät sitten tästä tasosta. Siihen yksi selittävä tekijä, jota on etsitty muun muassa tutkijoidenkin kanssa ja joka liittyy myös tähän tehtäväkenttään, on esimerkiksi tämä lukemisen ongelma, eli pojat lukevat huomattavasti vähemmän ja lukutaito kehittyy heikommaksi tänä päivänä. Siihen meidän täytyy pystyä puuttumaan, ja nyt on perustettu kansallinen lukutaitofoorumi, jossa asiantuntijat [Puhemies koputtaa] laajapohjaisesti etsivät ratkaisuja.

Samoin tähän poikaongelmaan totean vielä sen, [Puhemies koputtaa] että meillä on tutkijaryhmä, joka maaliskuussa julkistaa ratkaisuehdotuksia [Puhemies koputtaa] ja myös taustatekijöitä tähän asiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jatkossa tulen erittäin tiukasti sen minuutin jälkeen väliin. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.39 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poikien alisuorittaminen kouluissa on kauas tulevaisuuteen kantava ongelma. Meillä valmistuu joka vuosi peruskoulusta tuhansia nuoria, jotka eivät osaa käytännössä kunnolla edes lukea. Heidän työllistymisensä on käytännössä mahdotonta. Heidän syrjäytymisensä on käytännössä lähes varmaa. Sen takia meillä ei riitä se, että me kehitämme meidän koulujärjestelmäämme. Meidän on kehitettävä myös näille nuorille räätälöity aikuisopiskelumahdollisuus, jos me ylipäättään haluamme, että heistä joskus tulee tämän yhteiskunnan jäseniä, jotta he joskus kokevat tässä yhteiskunnassa olevansa arvokkaita, meidän yhteiskunnallemme oman panoksensa antavia kansalaisia. Kysynkin: millä tavalla suomalaista koulujärjestelmää olisi mahdollista täydentää niin, että nämä nuoret jossain vaiheessa elämänsä varrella pystyvät täydentämään tätä osaamistaan niin, että he ovat työmarkkinakelpoisia?

16.40 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jäi edellinen vastaus siinä mielessä hieman kesken, että halusin tähdentää sitä, että tutkijat eli meidän osaamisen parhaat asiantuntijat yliopistoista parhaillaan etsivät ratkaisuja siihen, miten koulujärjestelmää tulisi muuttaa niin, että se palvelisi myös poikien oppimista ja olisi motivoiva ympäristö, koska tunnistetaan, että siellä pojilla erityisesti koulumotivaation, kouluviihtyvyyden kysymykset nousevat esille, ja siinä on vahva yhteys oppimistuloksiin. Tähän haetaan ratkaisuja, ja meillä on maaliskuussa siitä tulossa tutkijoiden näkemyksiä. Samoin uudet opetussuunnitelmat jo osaltaan näihin haasteisiin pyrkivät vastaamaan, mutta tämä ongelma on kyllä aito ja se koskee muitakin osa-alueita kuin koulujärjestelmää.

Toinen näkökulma, joka nousi esille, on jatkuvan oppimisen edellytysten luominen ja toisaalta rakenteiden mahdollistaminen, että voi elämässä opiskella kaikissa elämän vaiheissa. [Puhemies koputtaa] Meillä on siihen paljon olemassa olevia rakenteita, mutta niitä viedään eteenpäin muun muassa ammatillisen koulutuksen reformissa, [Puhemies koputtaa] korkeakouluvisiossa ja myös vapaan sivistystyön puolella.

16.41 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelemme nyt äärimmäisen tärkeästä asiasta, joka ei ole nyt ihan yllättäen tullut. Minä itse kääntäisin tätä näkökulmaa myöskin tällaiseen koulun kasvatustehtävään. Poikien kohdalla erityisesti tarvitaan tällaista toiminnallista pedagogiikkaa, vuorovaikutusta, tekemistä, työelämäyhteyksien rakentamista, ja sitten loppujen lopuksi pohjalla on se, että erityisesti poikien itsetuntoa ja minäkuvaa pitää saada vahvistettua: enemmän hyvää palautetta, enemmän hyvää tekemistä. Ja sitten, kyllä meidän pitää ottaa tämä kymppiluokka ja muu käyttöön. Osa pojista vaan kehittyy sen verran hitaammin kuin tytöt, että sitten vaan pitää paikata [Puhemies koputtaa] sitä kirjoitus- ja lukutaitoa, ja siinä on koululla, kunnilla, opettajilla vastuu, [Puhemies koputtaa] että katsotaan, että jokainen lapsi saa parhaansa. Mitä mieltä olette tästä?

16.42 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, edustajat, jälleen kerran erinomaisista puheenvuoroista. Nousi monta hyvää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

näkökulmaa tästä keskusteluun, ja niitä on tärkeä meidän viedä eteenpäin. Se on ylipäänsä niin, että koko yhteiskuntana meidän olisi tärkeää sekä vanhempien roolissa, isovanhempien roolissa että yhteiskunnassa ja myös siellä koulupiirissä jo varhaiskasvatuksesta alkaen alleviivata sen merkitystä, että opiskelu on tärkeää ja että on ok pärjätä koulussa. Monestihan nuoret pojat varsinkin ovat aikamoisten ristipaineiden äärellä: toisaalta pitää pärjätä siinä porukassa ja ryhmässä, mutta siihen ei välttämättä aina yhdisty se koulussa pärjääminen. Eli meidän täytyisi pystyä vahvistamaan sitä myönteisen oppimisen kehää ja kierrettä ja sitä, että toisaalta löydetään niitä omia vahvuuksia, että se koulu osaa ja pystyy motivoimaan jokaista lasta löytämään omat vahvuudet [Puhemies koputtaa] ja oppimisen ilon myöskin. Tämä korostuu vahvasti uusissa opetussuunnitelmissa. [Puhemies koputtaa] Siihen tarvitaan opettajankoulutusta lisää, siihen tarvitaan koko yhteiskunta mukaan.

16.43 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on todella tärkeä, ja edustaja Gustafsson käytti siitä erittäin hyvän puheenvuoron. Pitkän yhteisen matkan jälkeen olemme selkeästi löytäneet toisemme. [Naurua] Kiitoksia, edustaja Gustafsson. [Jukka Gustafssonin välihuuto]

Mutta tähän kysymykseen, joka on siis todella, todella erittäin keskeinen: Nythän noissa poikaporukoissa tuolla kouluissa, yläkouluissa, on valtava energia, ja kysymys on siitä, miten se saadaan suuntautumaan oppimiseen. Hallitus tarjoaa vastaukseksi ihan oikein tämmöistä ilmiöpohjaista oppimista. Se tarkoittaa sitä, että mopon rassaaminenhan voi olla kiinnostavaa, vaikka ei tunnukaan siltä, että sitä matematiikkaa juuri siinä hetkessä tarvitaisiin. No, siihen mopon rassaamiseen sitten sisältyy matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, ehkä kieliäkin. Tätä me tarvitsemme lisää, ilmiöpohjaista oppimista, ja loppujen lopuksihan se lähtee tietysti opettajasta ja hänen osaamisesta. Kysymykseni on: oletteko, ministeri, samaa mieltä, että nyt ei pitäisi hötkyillä ja alkaa rakentamaan taas kaikenlaisia uusia uudistuksia, kun niitä on jo [Puhemies koputtaa] aika paljon meneillään, vaan antaa opettajille rauha ja tuki ja välineet?

16.44 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uudet opetussuunnitelmat siellä koulujen arjessa tällä hetkellä aiheuttavat paljon työkuormaa opettajille, ja se on ihan tosiasia, ja hallitus on pyrkinyt tukemaan niiden uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa. Opetussuunnitelmat on tehty asiantuntijavoimin, ja kenttä vahvasti on ollut niissä mukana. Nyt on tuettu sitä erityisesti panostamalla täydennyskoulutukseen, eli vaikka meillä on ollut määrärahat niukilla, niin täydennyskoulutukseen on tällä hallituskaudella pystytty lisäresursseja kohdentamaan muun muassa uudenlaisella tutoropettajamallilla, joka on siellä koulujen arjessa toiminut hienolla tavalla. Tänä viimeksi keskustelin täälläkin paikalla olevien opettajien kanssa, jotka toivat esiin tämän tutoropettajamallin yhtenä ratkaisuna monien joukosta.

Juuri nämä sisäisen motivaation kysymykset nousevat myös esiin tutkimuksissa ja uudessa pedagogiikassa: miten löydetään ne tavat, kun jokainen meistä oppii eri tavalla, ja tunnistetaan ne. [Puhemies koputtaa] Me tunnistamme ja tiedämme jokainen poikia ja tyttöjäkin, jotka haluaisivat esimerkiksi peruskoulun jälkeen enemmän käytännön oppimista, ja siihen esimerkiksi ammatillinen reformi tuo työpaikoilla tapahtuvaa oppimista yhdeksi keinoksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

16.45 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selvää on, että tytöt ja pojat saattavat oppia eri tavalla. Nyt on kysymys siitä, millä tavalla meidän uudet opetussuunnitelmamme tuovat mukanaan yksilöllistä lähestymistapaa meidän koululaisiamme kohtaan. Siltä osin oli hyvä, että ministeri nosti esille sen, että tutkijat ovat mukana miettimässä keinoja, joilla me voimme saada pojatkin mukaan. Kun meillä on tässä näin useita muutostekijöitä — edustaja Puumalakin nosti ilmiöpohjaisen oppimisen — niin voi olla, että ne ovat juuri niitä oikeita keinoja tuoda pojille motivaatiota käydä koulua.

Se on selvää, että ovat sitten tytöt tai pojat kysymyksessä, niin meillä on perustaitotaidokoiden paikka: matematiikkaa ja lukemista. Ilman niitä ei muuten arjessa selvitä. Kysynkin opetusministeriltä, voisimmeko tehdä ensi vuodesta perustaitotalkoovuoden, matematiikan ja lukemisen vuoden.

16.46 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä ehdotus, eli keskitytään niihin perustietoihin ja -taitoihin. Samanaikaisesti voidaan tuoda sitä omien vahvuuksien löytämistä ja uudenlaista oppimista.

Lukutaitotalkoista olikin jo puhetta. Elikkä tällä hetkellä on asiantuntijaryhmä, siinä ovat vahvasti mukana myöskin kirjastot, päiväkodit, koulut, kansalaisjärjestöt, vanhempainliitot ja niin edelleen mukana edistämässä. Yksi näkökulma on ollut vaikkapa se, miten neuvolat voisivat kannustaa vanhempia lukemaan lapsille, koska se on tällä hetkellä meillä vähän hukassa. Enää neljännes vanhemmista lukee päivittäisesti, siis usein, lapsille esimerkiksi iltasatuja. Tässä me voimme jokainen tehdä enemmän omassa lähipiirissä ja arjessamme. Eli lukutaidon kehittyminen lähtee jo sieltä varhaisista vuosista, ja sitä pitää tietysti koulunkin tukea tässä ajassamme. Samoin meillä on tunnistettu, että meillä liian moni lapsi selvittää peruskoulun ilman, että saa [Puhemies koputtaa] sellaisia tietoja ja taitoja, jotka kantavat toisen asteen opinnoissa ja elämässä. [Puhemies koputtaa] Tähän pitää kiinnittää huomiota.

Kysymyksen käsittely päättyi.